

Montessorischool Spijkenisse

Anti- Pestprotocol

“Behandel een ander zoals je zelf behandeld wilt worden.”

Voorwoord

Scholen zijn verplicht om een veiligheidsplan te hebben. Een onderdeel van dit plan is het anti-pestprotocol. Hierin wordt vermeld hoe de school pestgedrag signaleert en aanpakt. Door het pestprotocol te volgen ontstaat een samenwerking tussen alle betrokkenen (leerkrachten, ouders, de gepeste, de pester en de zwijgende middengroep) om pesten te voorkomen of op te lossen. Alle direct betrokken partijen moeten dit probleem erkennen.

“Pesten is een wezenlijk, groot probleem en niet gemakkelijk op te lossen. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de degene die pesten. De omvang en zwaarte van het probleem kan leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van kinderen, in het bijzonder door de ouders en door de leerkrachten.

Pesten komt op iedere school voor, ook bij ons op school. Dit is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Als school proberen we pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, wordt het onderwerp pesten met kinderen besproken, waarna met hen regels worden vastgesteld. Waar het in het tegengaan van pesten uiteindelijk allemaal om draait, is het veranderen van de houding en gedrag van de leerlingen. De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt gepest.

Het anti-pestprotocol is geschreven voor de leerlingen, ouders en medewerkers van de school. Het geeft het beleid van de school weer t.a.v. pesten. Het is onderdeel van het Schoolveiligheidsbeleid en als zodanig verbonden met andere onderdelen zoals het beleid t.a.v. schorsing en verwijdering van leerlingen en het beleid t.a.v. ongewenst gedrag (agressie, seksuele intimidatie en geweld). Het beschrijft wat we onder pesten verstaan, hoe pesten voorkomen kan worden en wat de aanpak is als er gepest wordt.

Het hoofddoel van het protocol is het voorkomen en bestrijden van pesten door alle betrokkenen duidelijkheid te geven over ieders rol. Daarnaast heeft het een informatieve en verwijzende functie.

Inhoud

- 1. Plagen of pesten?**
- 2. Preventie**
- 3. Signaleren van pestgedrag**
- 4. Melding maken van pestgedrag**
- 5. Aanpak pestgedrag**
- 6. Stappenplan**

1. Plagen of pesten?

We doen allemaal wel eens iets (al dan niet bewust), wat een ander niet bevalt.

Er is echter wel een verschil tussen plagen en pesten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en gebeurt niet dag in dag uit. Bij plagen ben je gelijk aan elkaar; niemand is de baas. Ook liggen de rollen niet vast, de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat. De pedagogische waarde van plagen is de speelse wijze van omgaan met “conflictsituaties”. Hierdoor ontwikkelen de leerlingen een vaardigheid, die hen later in hun leven van pas komt bij conflicthantering.

Bij pesten ben je niet gelijk aan elkaar. De pester is vaak sterker of ouder en heeft een grote mond. Anderen kijken vaak tegen de pester op. Pesten gebeurt ook vaak in een groep en telkens is dezelfde persoon de klos. De pester wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Pesten gebeurt vaker dan één keer, soms weken – of maandenlang. Het gebeurt meestal zo dat volwassenen het niet merken.

Pesten heeft een groot effect. De gepeste voelt zich vaak eenzaam en verdrietig en is onzeker en bang.

Wat voor de één een vorm van ongewenst gedrag is, hoeft dat voor de ander niet te zijn. Wat voor de één een grapje of een plagerijtje is, kan door de ander als enorm vervelend of kwetsend ervaren worden. Wat misschien niet persoonlijk bedoeld is, kan iemand direct raken. Het is daarom nodig om in voorkomende gevallen met elkaar om de tafel te gaan zitten; al dan niet met een derde.

2. Preventie

Het is niet genoeg om je als school alleen te richten op het stoppen van pestgedrag. Het is daarnaast ook belangrijk om goede preventieve voorwaarden te scheppen, zodat het pesten in aanleg al minder voor zal komen. Anti-sociaal gedrag vormt de basis voor een pest-milieu. Om een goede preventieve uitstraling te creëren is het volgende nodig:

- Een goed sociaal milieu:

Binnen onze school wordt erg veel aandacht besteed aan zorg voor je omgeving. Hiermee wordt mede bedoeld: zorg voor elkaar. Kinderen leren al vanaf groep 1 dat je rekening met elkaar moet houden. Ze leren ook dat je respect voor elkaar en elkaars werk moet hebben.

- Openheid:

Pesten moet bespreekbaar zijn. Niet alleen als het voorkomt, maar ook tussendoor middels kringgesprekken, verhalen, video's, etc... Door er met elkaar over te praten ontstaat erkenning en een gevoel dat pesten best bespreekbaar is. De kinderen moeten het gevoel krijgen dat ze ergens terecht kunnen als het hen gebeurt, of als ze zien dat het een ander gebeurt. Ze moeten weten dat praten geen klikken is.

- Communicatie binnen het team:

De groepsleerkrachten praten in het team of in de bouw minimaal een keer per jaar en indien nodig met elkaar over pesten. De groepsleerkrachten wijzen elkaar op situaties die ze gesignaleerd hebben of hebben vernomen via derden.

- Communicatie tussen team en ouders:

Ouders moeten het gevoel hebben dat ze bij het team terecht kunnen als ze het gevoel hebben dat hun kind gepest wordt. Dit geeft het team de mogelijkheid om het geval uit te zoeken. Hierna kunnen de bevindingen weer met de ouders worden besproken. Het is belangrijk dat ieder lid van het team de ouder verwijst naar de groepsleerkracht van het kind. De groepsleerkracht kan dan beslissen of het noodzakelijk is dat er anderen bij worden betrokken.

- Veroordeling negatief gedrag:

Kinderen zijn van nature geneigd positieve stimulansen te volgen. Het is dan ook belangrijk om kinderen zoveel mogelijk positief te benaderen. Kinderen moeten weten dat pesten en ander negatief gedrag niet geaccepteerd wordt. Als ze merken dat pesten niet geaccepteerd wordt zal hier een preventieve werking van uit gaan.

- Sociaal-emotionele methode:

Op de Montessorischool Spijkenisse werken wij met de methode Goed Gedaan!. Dit is een praktisch sociaal-emotioneel programma voor de basisschool. Het geeft kinderen duidelijkheid over omgangsvormen en gedragsregels. Door preventief bezig te zijn met het creëren van een sociaal pedagogisch klimaat merken wij dat kinderen beter in staat zijn om op een positieve manier voor zichzelf op te komen. Wanneer leerlingen zich goed voelen en in staat zijn om zich te verplaatsen in een ander zal dit pestgedrag voor een gedeelte kunnen voorkomen.

- Surveilleren:

Tijdens de pauzes surveilleren leerkrachten op de speelplaats. Zij zien er op toe dat kinderen tijdens hun spel de gedragsregels en afspraken naleven. In situaties waarin dit niet gebeurt, worden kinderen aangesproken op hun gedrag en kan dit consequenties hebben. Leerkrachten signaleren opvallend gedrag en geven dit aan de betreffende collega's. De leerkracht gaat samen met zijn groep naar binnen en naar buiten.

3. Signaleren van pestgedrag

Signalen bij de gepeste:

- Het kind heeft blauwe plekken, of schrammen, gescheurde kleren, beschadigde spullen, en 'verliest' sportkleren en eigendommen. Let zeker op, als het kind normaliter niet slordig is. Ook als het niet weet hoe de signalen er gekomen zijn, of excuses zoekt, is er vaak meer aan de hand.
- Het kind maakt zich het liefst onzichtbaar. Het is vaak verdrietig of neerslachtig, of heeft onverwachte stemmingswisselingen met driftbuien.
- In sommige gevallen is het onhandelbaar, agressief en overspannen.
- Het kind staat dikwijls alleen op de speelplaats, of speelt met jongere leerlingen; er komen geen vriendjes thuis om te spelen en het wordt ook niet uitgenodigd om te komen spelen, of te komen op feestjes en logeerpartijen.
- Het kind zoekt het veilige gezelschap van de leerkracht.
- Als er groepjes worden gekozen, wordt het kind als laatste gekozen of het blijft over. - De schoolresultaten worden opeens veel slechter.
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk of figuurlijk. Het vlucht weg in de fantasie en zorgt ervoor dat het zo nipt mogelijk op tijd op school komt en is meteen na de bel weer weg.
- Op zondagavond of voor het kind naar een club moet, is het bijzonder gestresst en zoekt redenen om niet naar school of naar de club te moeten.
- Het bekijken van de jaarlijkse vragenlijst welbevinden die wordt afgenomen en die als signaleringsinstrument wordt gebruikt.

Signalen bij de pester:

- Zijn vriendjes zijn volgzame meelopers, die wachten op instructies van de pester.
- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het altijd de baas wil zijn.
- Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als zijn positieve beeld van zichzelf ter discussie wordt gesteld, al is het ook maar door een grapje.
- Zijn vriendjes zijn gelijkgezinden. Ze spreken vaak negatief of kleinerend over bepaalde kinderen. Wie niet bij de groep hoort, is een zwakkeling of zelfs een vijand. Ze kiezen agressieve idolen uit sport, muziek of film.
- De pester is regelmatig brutaal.
- De pester kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig of geen schuldgevoelens.
- Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden die door anderen worden opgelegd en verdraagt geen kritiek.
- Je krijgt de indruk, dat het kind een dubbelleven leidt: thuis of tegenover de leraar is het volgzzaam en braaf, maar je hoort klachten over het kind in onbewaakte momenten.

4. Melding maken van pestgedrag

Geeft uw kind thuis aan gepest te worden? Of merkt u gedragingen op in die richting?

1. Spreek hierover met uw kind .
2. Neem contact op met de leerkracht en bespreek de situatie.
3. De leerkracht bespreekt de situatie met de betrokken leerlingen.
4. De leerkracht en de betrokken leerlingen proberen eruit te komen en de afspraken worden gemaakt.
5. De leerkracht spreekt indien nodig met u af wanneer en hoe er op teruggekomen wordt.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Indien het pestgedrag niet stopt worden de volgende stappen gevolgd zoals staat omschreven in hoofdstuk 5 en 6 van dit anti-pestprotocol.

5. Aanpak pestgedrag

De algemene verantwoordelijkheid van de school en leerkracht:

- De school zorgt dat de directie en de leerkrachten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
- De school neemt stelling tegen het pesten.
- De school brengt huidige situatie rond pestbeleid in kaart.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.
- De school pakt het pestprobleem aan volgens het onderstaande vijfsporenaanpak.

Indien er sprake is van pestgedrag gaan we daar actief mee om. We hanteren hierbij de vijfsporenaanpak.

1. Begeleiding van een kind dat gepest wordt:

- medeleven tonen, luisteren en vragen (hoe en door wie wordt het gepest);
- nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat hij/zij doet voor, na en tijdens het pesten;
- huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken;
- de leerling laten inzien dat je ook op andere manieren kunt reageren;
- zoeken en oefenen van een andere reactie;
- het kind laten inzien waarom een kind pest;
- nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- sterke kanten van het kind benadrukken;
- belonen als de leerling zich anders/beter durft op te stellen;
- praten met de ouders (mits het kind dat wil);
- het gepeste kind niet over beschermen en teveel in een uitzonderingspositie zetten ten opzichte van de rest van de groep. Dit zou pesten weer in de hand kunnen werken.
- zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt. (sociale vaardigheidstrainingen in of buiten school).

2. Begeleiding van de pester:

- praten, zoeken naar de reden van het pesten/ruzie maken (zie Oorzaken van pesten);
- laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor het slachtoffer;
- excuses laten aanbieden;
- in laten zien welke sterke/leuke kanten het slachtoffer heeft;
- kind leren niet meteen kwaad te worden; - prijzen/belonen als het kind zich aan de regels/afspraken houdt en/of een andere/betere manier van reageren toont;
- gesprek met de ouders; elkaar informeren en overleggen; inleven in het kind (hoe komt dit kind tot pesten?);
- zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt. (Sociale vaardigheidstraining of gesprekjes met iemand van het zorgteam).

3. De middengroep betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem door:

- met de kinderen te praten over pesten en over hun eigen rol daarin;
- met de kinderen te overleggen over mogelijke oplossingen en wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen;
- samen met de kinderen te werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen;
- hulp aan de zwijgende middengroep door het melden van signalen van pesten te stimuleren.

4. Hulp aan de leerkracht:

- deze hulp kan de vorm hebben van: achtergrondinformatie over het verschijnsel, zoals signalen, oorzaken, gevolgen en concrete (preventieve en curatieve) aanpakmogelijkheden.

5. Adviezen aan ouders Adviezen aan ouders van het gepeste kind:

- blijf in gesprek met uw kind; - als pesten op straat gebeurt en niet op school, kunt u het best contact opnemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- pesten op school kunt u direct met de leerkracht bespreken;
- door complimenten kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden;
- stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt;
- werk samen met school. Dit kan door: aanleveren van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak door de school.

Adviezen aan ouders van kinderen die pesten:

- neem het probleem serieus;
- raak niet in paniek, elk kind loopt kans pester te worden;
- probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aan doet;
- corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van de school staat.

Adviezen aan alle ouders:

- neem ouders van gepeste kinderen serieus;
- stimuleer uw kind om op een vriendelijke manier met anderen om te gaan;
- corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag;
- geef zelf het goede voorbeeld;
- leer uw kind om voor anderen op te komen;
- leer uw kind om voor zichzelf op te komen op een niet gewelddadige manier.

6. Stappenplan anti-pestprotocol

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd. Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1:

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de veiligheidscoördinator op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 2:

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen. De andere kinderen uit de groep kunnen ook betrokken worden bij het pestgedrag en de leerkracht schenkt klassikaal aandacht aan het probleem en de mogelijke oplossingen, waarbij de leerlingen ook een actieve rol kunnen innemen. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Binnen één week vindt de eerste evaluatie plaats. Leerkracht zal nauwkeurig observeren.

Stap 3:

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen? Ja, dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken. Nee, dan een analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan. Leerkracht overlegt met veiligheidscoördinator / IB-er en het vervolg wordt terug besproken met de ouders.

Stap 4:

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt het verloop teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden. Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 5:

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan veiligheidscoördinator / IB-er. Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen. Zo niet: handlingsplan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

1. Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd.
2. Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.
3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals schoolmaatschappelijk werk, het samenwerkingsverband KINDKRACHT of de de schoolarts van de GGD. Eventueel kan er besloten worden om stap 6 te ondernemen.

Stap 6: Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren. Dit gesprek wordt geleid door een directielid of veiligheidscoördinator / IB-er. De leerkracht(en) van de groep zijn op deze avond aanwezig. Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden? Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken. Onze ervaring is dat wij hiermee het probleem hebben opgelost. Indien dit niet het geval is dan volgt de laatste stap.

Stap 7: De stappen schorsing en verwijdering uit het gedragsprotocol worden in werking gesteld.

8. Evaluatie

Het anti-pestprotocol wordt ieder jaar geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit antipestprotocol.